

Lluís Foix

Una revolució de saló

Es daus estan tirats i han començat a rodar. El Parlament de Catalunya ha aprovat la proposta de resolució que suposa el començament d'una ruptura amb Espanya que hauria d'estar llesta d'aquí un any i mig. S'ha aprovat el procés de creació de l'Estat català independent en forma de república. Per 72 vots contra 63.

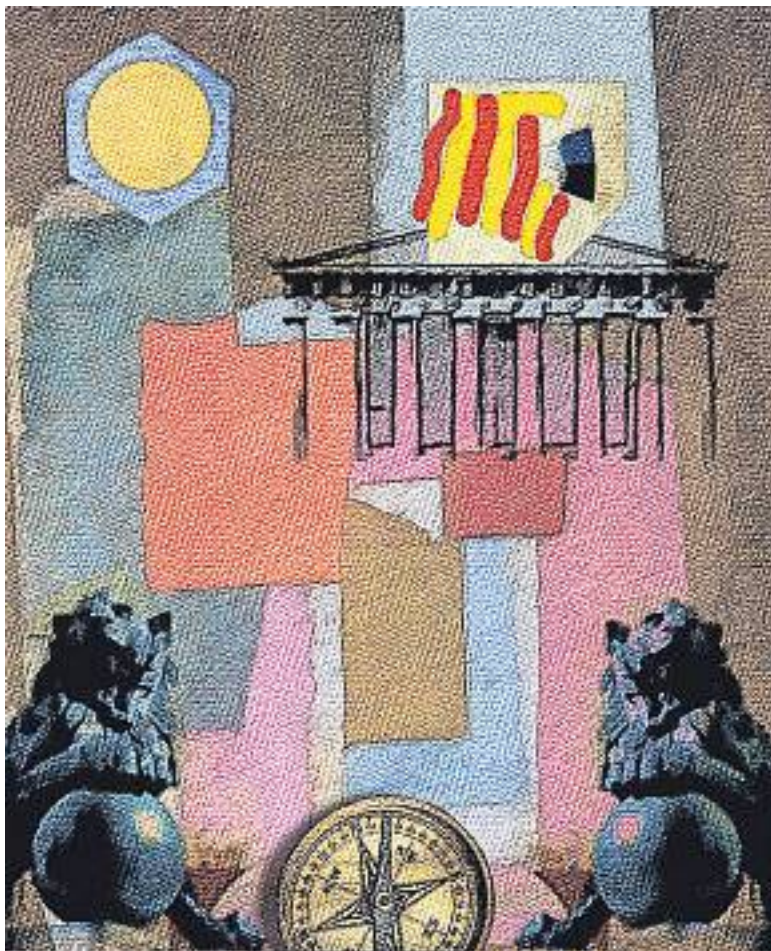
No trobo precedents en què una decisió d'aquesta envergadura es faci amb una presidència i un govern en seu vacant. En la declaració aprovada s'insta el futur govern "que compleixi exclusivament aquelles normes o mandats emanats d'aquesta Cambra, legítima i democràtica, a fi de blindar els drets fonamentals que puguin estar afectats per decisions de les institucions de l'Estat espanyol".

Va ser una votació precipitada que ha despertat Mariano Rajoy i Pedro Sánchez, que es posaran d'acord perquè els mecanismes de què disposen puguin anul·lar i deixar sense efecte la declaració de l'inici de la república catalana. No deixa de sorprendre'm que l'Executiu prejutgi d'entrada quina serà la reacció del Constitucional. Podrien esperar uns tres dies sense donar per segura la decisió dels jutges. Quant de mal ha fet a la política espanyola i catalana la contaminació del poder executiu sobre el poder judicial!

El fet és que s'ha iniciat el procés de ruptura amb Espanya amb una declaració institucional. Això ja no són paraules ni retòrica. Hi ha un acte politicojurídic que trenca la legalitat vigent. És una revolució democràtica, diuen els defensors de la ruptura, però saltar-se la llei no és democràtic tret que sigui substituïda per una altra llei que neixi d'un canvi de règim o d'una revolució que no sigui de somriures sinó d'actes de força d'uns o altres. L'historiador Josep Fontana es va referir recentment a aquesta segona opció. La independència no se serveix de franc.

La revolució dels somriures és això, una revolució de saló, en què algú pot pretendre canviar la legalitat perquè les lleis vi-

gents no li agraden o el poden perjudicar. Amb tots els respectes, la votació de ruptura de dilluns és com jugar un partit de futbol pensant que l'altre equip es deixarà golejar. Pretendre que l'Estat serà neutral amb la creació d'una república catalana declarada unilateralment em sembla que és desconèixer la història de l'Estat al qual pertanyem i també ignorar el que Europa i la comunitat internacional diran en els primers mesos o anys d'una hipotètica república catalana desconnectada d'Espanya sense una majoria absoluta de vots

MESEGUER

que l'avalin. Hem arribat fins aquí perquè Artur Mas ha fet una lectura política confusa, equivocada penso, de les grans manifestacions de les últimes quatre diades. I també perquè Mariano Rajoy va decidir, també crec que equivocadament, que el problema d'una futura secessió de Catalunya acabaria com el pla Ibarretxe.

La política no es fa al carrer sinó a les institucions. El carrer pot influir i de vegades determinar una política. Però darrere de cada gran manifestació s'amaga el plu-

ralisme social i polític que després es confirma a les urnes. Artur Mas va elogiar amb raó que en les concentracions massives no s'ha tirat ni un paper a terra. Cert. Però també cal remarcar, com va recordar Miquel Iceta, que els que no van anar a manifestar-se tampoc es van dedicar a trencar el mobiliari públic.

És interessant repassar el dietari d'Amadeu Hurtado, *Abans del Sis d'Octubre*, en què relata el seu paper mediador entre el Govern de la República presidit per Ricardo Samper i el de la Generalitat presidida per Lluís Companys. Hurtado aconseguí un acord amb Samper que no és cap altra cosa que el cadàver del Tribunal de Garanties, que es va posar en contra de Catalunya a propòsit de la llei de Contractes de Conreu del 1934. Li suggereix que vagi al Parlament amb aquest trofeu, que serà acceptat pel Govern de la República. "Res- respon Companys-, estic disposat a tot i si convé los rebré a tiros... als que vinguin a apoderar-se de la Generalitat".

El paral·lelisme amb la situació actual és inexistent i inútil. Però val la pena seguir el diàleg entre Companys i Hurtado. Diu el president que "ha arribat l'hora de donar la batalla i de fer la revolució. És possible que Catalunya perdi i que alguns de nosaltres deixem la vida; però perdent, Catalunya guanya perquè necessita els seus màrtirs que demà li asseguraran la victòria definitiva". Desgraciadament, premonitori.

Ja se sap com va acabar allò. La declaració de ruptura ha estat aquesta vegada més suau en la forma però més contundent en el fons. L'Estat ha començat a reaccionar. La política no és un simulacre ni una metàfora. Tampoc no són declaracions i declaracions comentades en tertúlies. És l'art del possible, va dir algú que ha estat copiat per molts. Kavafis comença el seu cèlebre poema dient que "quan emprenguis el teu viatge a Ítaca demana que el camí sigui llarg, ple d'aventures, ple d'experiències". Exacte. Les tenim i les veiem dia rere dia.●

Pilar Rahola

Mort d'un pensador

Justament havia citat el seu nom en una entrevista sobre *Prou* –el llibre que acabo de publicar sobre els nostres errors davant el totalitarisme islamista– quan m'assabento de la seva mort. M'era un referent sòlid, un autèntic intel·lectual *engagé* amb els valors de la llibertat, un tipus capaç de pensar més enllà de les consignes i del territori carcerari del pensament correcte. En molts sentits va ser un far d'idees en el lloc comú de l'entreguisme de la intel·lectualitat d'esquerres, incapaç d'articular un relat solvent davant el fenomen totalitari que ens amenaça.

Antic maoïsta del Maig del 68, André Glucksmann va ser pioner en la lluita contra el que ell anomenava "el nihilisme fonamentalista", i va crear el doble concepte que amb tanta precisió defineix al moment actual: l'enemic exterior de les democràcies, encarnat en l'islamofeixisme (concepte també francès); i l'enemic interior, encarnat en la feblesa, la indiferència i el bonisme de la majoria de l'esquerra, respecte a l'esmentada amenaça. Potser va ser l'intel·lectual més semblant a Albert Camus que ha donat el pensa-

La llibertat és una lluita de la tolerància contra la intolerància, de civilització contra barbàrie

ment francès del segle XX, no endebades tots dos venien de l'esquerra i, tanmateix, ambdós van lluitar contra la repressió de les víctimes de l'estalinisme. En aquest sentit, el seu primerenc llibre *La cuinera i el devorador d'hommes* –que personalment vaig llegir poc després que sortís– era un devastador al·legat contra el comunisme, com un gran èmul del nazisme, atès que considerava semblants les seves pràctiques repressives. Brutal, per exemple, la comparativa dels camps de concentració derivats de les dues ideologies.

Però va ser en les darreres dècades quan Glucksmann va esdevenir el gran referent intel·lectual que avisava el món de la bogeria islamista. Especialment dures van ser les reflexions contra una esquerra que es creia "àmpliament superior en termes morals i sempre infal·libre" però que, malgrat això, havia renunciat al combat ideològic contra l'amenaça islamista. I, en conseqüència, havia traït la lluita per la llibertat.

Aquest captivament compromès al bell mig de l'àgora pública i la seva denúncia de "l'esquerra còmplice" li van reportar múltiples atacs i amenaces. Tot i això, es va mantenir per sobre de la comoditat de seguir el catecisme ideològic que imposava aital esquerra i es va plantar en defensa dels valors de la civilització.

Al meu llibre *Prou* hi ha moltes referències a Glucksmann. La seva mort les converteix en un homenatge personal a les idees que va defensar.

En aquest segle desconcertant i desconcertat, persones com Glucksmann ens recorden que la llibertat és una lluita permanent de la tolerància contra la intolerància, de la democràcia contra el totalitarisme, de la civilització contra la barbàrie. "La revolució és saber pensar per si mateix", va dir fa poc. El problema, afegeixo, és que això no ho saben molts revolucionaris.●

Josep M. Vilalta

Miopia política

S'acaba la X legislatura de la democràcia espanyola, la de la majoria absoluta del PP de Rajoy. Bona part del balanç que es durà a terme d'aquests quatre anys girarà al voltant d'un aspecte clau: hem sortit de la crisi? I, més determinant, hem aprofitat aquests anys per assentar les bases d'una societat de més progrés i d'una economia més competitiva? Recordem que la llei de la Ciència, la Tecnologia i la Innovació, aprovada el 2011 per la quasi unanimitat del Congrés i del Senat, manifesta en el preàmbul que "el model productiu espanyol (...) s'ha esgotat, per la qual cosa és necessari impulsar un canvi a través de l'aposta per la recerca i la innovació com a mitjans per aconseguir una

economia basada en el coneixement que permeti garantir un creixement més equilibrat, diversificat i sostenible".

En matèria educativa, dues grans fites: una Lomce contestada per tothom, que no ha sabut afrontar els reptes d'una nova educació per als inicis del segle XXI; i una reducció dels pressupostos públics més que significativa, que ens allunya encara més dels estàndards europeus avançats.

En matèria de recerca, estancament del finançament públic i burocratització del sistema. En l'àmbit universitari, anys quasi estèrils si no contraproductius, amb la congelació de la reposició de plantilles de professorat, la hibernació d'iniciatives positives com els campus d'excel·lència i una porta pràcticament tancada als joves professors i investigadors. Seguint a la cua d'Europa en beques i ajuts als estu-

dians i alhora incrementant les taxes.

Mentrestant, la taxa d'atur juvenil continua sent una tragèdia sense paliatius i la fugida de capital humà no para de créixer. I en l'àmbit social Espanya continua sent una de les societats europees més desiguals. Malauradament continuem instal·lats en una política de curta volada i de visió de l'immediat. L'Executiu de Rajoy ens ofereix ara un balanç en part triomfalista, centrat en alguns indicadors macroeconòmics. Però la realitat és tossuda: en matèria educativa, universitària i d'R+D –determinants per canviar el sistema productiu i fer progressar la societat– els resultats són escassos, quan no negatius.

Miopia política amb uns resultats magres: aquest és el balanç de la legislatura a l'hora d'avançar cap a una societat més equitativa i intensiva en coneixement.●